

Zpráva Akreditační komise o hodnocení pedagogicky zaměřených studijních programů a oborů na uměleckých vysokých školách – dramatická umění a hudební umění

listopad 2006

Úvod

Akreditační komise na svém zasedání v Brandýse nad Labem ve dnech 31. ledna až 1. února 2006 rozhodla, že bude provedeno hodnocení pedagogicky zaměřených studijních programů a oborů na českých uměleckých vysokých školách.

Studium disciplin pedagogických, psychologických a didaktických tvoří standardní součást nabídky studia na vysokých uměleckých školách. Kvalita výuky těchto disciplin a kvalita vyučovatelské praxe ovlivňuje:

1. spolu s kvalitou výuky uměleckých disciplin kvalitu vysokoškolského uměleckého studia v celé jeho šíři
2. kvalitu výuky na konzervatořích, středních odborných školách i základních uměleckých školách, neboť studenti uměleckých vysokých škol, kteří této nabídky využijí a studium uvedených disciplin úspěšně absolvují, získávají pedagogickou kvalifikaci.

Akreditační komise proto ustavila účelovou pracovní skupinu ve složení: Jiří Mareš – předseda, členové: Vladimír Tichý, Zdeněk Beran, Miloš Horanský, Petr Kratochvíl, Zoja Mikotová, Ivan Poledňák, Noemi Zárubová, Stanislav Zippe.

Účelová pracovní skupina dostala za úkol posoudit (na základě písemných materiálů, na základě jednání s vedením fakult a kateder, na základě osobních návštěv na pracovištích) personální situaci, kvalitu výuky, silné i slabé stránky fungování příslušných pracovišť a předložit konkrétní doporučení.

Postup prací

Účelová pracovní skupina připravila soupis tematických okruhů, které budou předmětem evaluace a zaslala ho s předstihem příslušným děkanům a proděkanům AMU Praha a JAMU Brno. Současně s nimi dohodla termíny návštěv příslušných fakult a kateder, jakož i návštěv obslužných pracovišť. Fakulty v dohodnutém termínu zaslaly předsedovi účelové pracovní skupiny kvalitně zpracované podkladové materiály a připravily ke kontrole na místě všechny potřebné další písemnosti. Zajistily, aby v den návštěvy byly účelové pracovní skupině k dispozici všechny odpovědné osoby.

Účelová pracovní skupina se dne 1. června 2006 věnovala pedagogicky zaměřeným oborům na AMU v Praze. Dopoledne navštívila Hudební fakultu AMU a jednala s vedením fakulty, některými pedagogy, zabezpečujícími výuku pedagogicko-psychologických a metodických disciplin, vyučovaných v rámci jednotlivých hudebních oborů, a vedením a představiteli Katedry tance. Odpoledne navštívila Divadelní fakultu AMU a jednala s vedením fakulty a představiteli Katedry dramatické výchovy.

Účelová pracovní skupina se dne 8. června 2006 věnovala pedagogicky zaměřeným oborům na JAMU v Brně. Dopoledne navštívila Hudební fakultu JAMU a jednala s vedením fakulty a představiteli výuky pedagogicko-psychologických disciplin v rámci uměleckých

oborů studijního programu Hudební umění. Odpoledne navštívila Divadelní fakultu JAMU a jednala s vedením fakulty a představiteli Katedry dramatické výchovy, Katedry výchovné dramatiky neslyšících a Katedry taneční pedagogiky.

Obecná zjištění

Účelová pracovní skupina si je vědoma skutečnosti, že provedené hodnocení pedagogicky zaměřených studijních oborů, popř. předmětů v rámci uměleckých studijních programů je první evaluací na českých uměleckých vysokých školách. Tyto školy zatím neprošly externí evaluací a mají zkušenosti jen s dílčími interními evaluacemi. Byly tedy postaveny do nové, neznámé situace.

Účelová pracovní skupina konstatuje:

- navštívené fakulty i katedry přistoupily k externí evaluaci velmi zodpovědně a s účelovou pracovní skupinou vzorně spolupracovaly
- navštívená pracoviště se snaží zajišťovat výuku pedagogicky zaměřených disciplin podle svých personálních, materiálních a prostorových možností co nejlépe
- pedagogicky zaměřené obory na navštívených fakultách nejsou (oproti uměleckým a uměnovědním oborům) obory nosnými, mají tedy historicky složitější situaci.

Na navštívených fakultách a pracovištích se objevují určité **společné nedostatky**, které bude třeba odstranit. Daly by se shrnout do těchto bodů:

1. nedostatečné personální zajištění výuky řady předmětů

Projevuje se např. těmito skutečnostmi: výuku zajišťují lidé vyššího věku a není za ně na daném pracovišti adekvátní náhrada, neboť pracoviště jsou málo početná (v případě nemoci či odchodu do důchodu je výuka ohrožena); jeden vyučující sám zajišťuje celý soubor předmětů a na pracovišti není nikdo další (rozhodovací a kontrolní aktivity se soustřeďují v rukou jediné osoby, koncepce výuky může být ohrožena jednostranností, chybí motivace k inovacím, chybí týmová práce a spolupráce, vzniká monopol na řadu aktivit); jeden učitel vyučuje velký počet různorodých předmětů, čímž trpí kvalita výuky; učitelé se neustále střídají v garanci různých předmětů, takže nemají čas se specializovat; výuka určitého předmětu je výrazně závislá na externích vyučujících a jejich ochotě spolupracovat (jakýkoli výpadek je obtížné nahradit).

2. nedostatečné kvalifikační zajištění výuky řady předmětů

Projevuje se např. těmito skutečnostmi: výuku sice zajišťují vysoce kvalifikovaní lidé, ale souběžně se na daném pracovišti nepřipravují mladší lidé na získání vyšší kvalifikace; výuku určitých předmětů, zejména psychologického zaměření, vyučují lidé, kteří pro tyto obory nemají odpovídající kvalifikaci, neboť vystudovali jiný obor; výuka *klíčových* předmětů nebývá vždy zajištěna profesory a docenty daného oboru, vyučují je i lidé bez vědecké hodnosti.

3. problémy se studijními materiály

Projevují se např. těmito skutečnostmi: studentům jsou předepisována ke studiu zastaralá skripta či zastaralé učebnice; při tvorbě studijních materiálů chybí vzájemná spolupráce v rámci České republiky či spolupráce se zahraničními odborníky; vydávají se studijní materiály, které neprošly náročným recenzním řízením a nejsou kvalitní; vydávají se skripta, která sice prošla recenzním řízením, ale v tiráži nebývají recenzenti uváděni; obor dlouhodobě nemá kvalitní studijní materiály; obor má sice studijní materiály, ale jejich technická podoba je nevyhovující; knihovny neodebírají a tedy nemohou půjčovat základní domácí a zahraniční časopisy daného oboru (základní časopisy nejsou k dispozici ani v elektronické podobě).

Dílčí zjištění

Dílčí zjištění jsou pro přehlednost zpracována formou tabulky, která shrnuje silné i slabé stránky výuky na navštívených pracovištích a obsahuje též konkrétní doporučení. Doporučení byla prodiskutována s vedením příslušných pracovišť.

AMU Praha

název	silné stránky	slabé stránky	doporučení
Studijní program Hudební umění pedagogicko-psychologické disciplíny na Hudební fakultě AMU	<p>Bohatá publikační činnost.</p> <p>Velmi dobře funguje spolupráce s terénem, s profesionálními hudebními tělesy i se školami.</p> <p>Dobře funguje metodické centrum při realizaci úkolů DVPP.</p> <p>Velmi dobře funguje mezinárodní spolupráce.</p>	<p>Existují problémy v personálním zajištění pedagogických, psychologických a metodických předmětů.</p> <p>V některých předmětech existují problémy s kvalitou a recentností doporučovaných studijních materiálů.</p> <p>Chybí smlouvy zajišťující vyučovatelskou praxi na školách.</p> <p>Má-li být studentovi po absolvování pedagogicko-psychologických, metodických předmětů a vyučovatelské praxe udělena pedagogická kvalifikace, mělo by být celé studium uzavřeno státní zkouškou z těchto předmětů.</p>	<p>Rozdělit výukovou zátěž v pedagogických předmětech a zapojit do výuky dalšího pedagoga.</p> <p>Doplnit učitelský sbor o kvalifikovaného psychologa a nově zajistit výuku psychologických předmětů.</p> <p>Umožnit (vedle prof. Holase a doc. Vlasákové), aby se na metodickou dráhu připravoval mladý pedagog.</p> <p>U všech studijních materiálů trvat na náročném recenzním řízení; vyřadit z doporučované literatury zastaralé tituly. Při tvorbě nových studijních materiálů spolupracovat v rámci ČR i se zahraničními odborníky.</p> <p>Vyučovatelskou praxi na školách neponechávat na ochotě škol a zajistit ji dlouhodobými smlouvami.</p> <p>Připravit návrh na soubornou státní zkoušku, jako podkladu pro udělení pedagogické kvalifikace.</p>
HAMU - Pedagogikatanace	<p>Velmi dobrá koncepce studia a zajištění studijními materiály.</p> <p>Velmi dobrá kvalifikační struktura vyučujících.</p>	<p>Dílčí problémy s kvalitou bakalářských prací.</p> <p>V rámci státních zkoušek se nezkoušejí obecnější pedagogické otázky.</p>	<p>Zvýšit nároky na bakalářské práce.</p> <p>Mezi otázky z metodiky zařadit také obecnější otázky z pedagogiky.</p>

	<p>Velmi dobrá koncepce vyučovatelská praxe.</p> <p>Velmi dobře zajištěna dokumentace a archivování tanečních výkonů studentů.</p> <p>Velmi dobrá mezinárodní spolupráce.</p>	<p>Chybí smlouvy zajišťující vyučovatelskou praxi na školách.</p>	<p>Vyučovatelskou praxi na školách neponechávat na ochotě škol a zajistit ji dlouhodobými smlouvami.</p> <p>Připravit kombinovanou formu studia oboru Pedagogika tance pro členy baletních souborů a učitele ZUŠ.</p>
DAMU – Dramatická výchova	<p>Specifikem oboru je dlouholetá a komplexní práce studenta jednak na sobě samém, jednak ve spolupráci s dětmi na tvorbě dramatického díla.</p> <p>Velmi dobré personální a kvalifikační zajištění výuky.</p> <p>Velmi dobrá koncepce studia.</p> <p>Velmi dobrá ediční a vydavatelská činnost, včetně studijních materiálů</p> <p>Velmi dobře je vybavena knihovna, jsou dostupné odborné časopisy, včetně elektronických.</p> <p>Velmi dobře zajištěná vyučovatelská praxe.</p> <p>Velmi dobře zajištěna dokumentace a archivování výsledných výkonů studentů při dramatické práci s dětmi.</p> <p>Velmi dobře funguje spolupráce s terénem.</p>	<p>Chybí systematické evidování odborného vývoje studenta během studia, např. formou portfolia.</p>	<p>Účelová pracovní skupina (po důkladném seznámení s detaily) doporučuje ponechat u kombinované formy délku studia 4 roky.</p> <p>Zavést pro každého studenta systematické evidování jeho odborného vývoje formou portfolia.</p>

JAMU Brno

název	silné stránky	slabé stránky	Doporučení
<p>Studijní program Hudební umění pedagogicko-psychologické disciplíny na Hudební fakultě JAMU</p>	<p>Velmi kvalitně zajištěna jak personálně, tak koncepčně metodická stránka přípravy studentů.</p> <p>Velmi dobře funguje metodické centrum.</p> <p>Pravidelně se provádí interní hodnocení kvality výuky, včetně studentského posuzování kvality výuky.</p> <p>Velmi dobře funguje spolupráce s terénem, s profesionálními hudebními tělesy i se školami.</p> <p>Velmi dobře funguje mezinárodní spolupráce.</p>	<p>Existují problémy v personálním zajištění pedagogických a psychologických předmětů.</p> <p>Ve studijním plánu chybí základní předmět Hudební psychologie.</p> <p>V oboru hudební manažerství nejsou základy pedagogiky a psychologie zařazeny mezi povinné předměty, metodika mezi předměty chybí vůbec.</p> <p>Až na výjimky chybí vlastní studijní literatura.</p> <p>Studentům je v některých předmětech (včetně metodik) doporučována zastaralá literatura.</p> <p>V předmětu vyučovatelská praxe je malý prostor věnován ověřování praktických dovedností.</p>	<p>Zlepšit personální zajištění pedagogických a psychologických předmětů.</p> <p>Inovovat strukturu předmětů v příslušných oborech.</p> <p>Systematicky se věnovat tvorbě studijních materiálů a spolupracovat při jejich tvorbě v rámci ČR i se zahraničními odborníky.</p> <p>Doplnit předmět vyučovatelská praxe o o praktické ověření dovedností studentů ve spolupráci se ZUŠ.</p> <p>Připravit kombinovanou formu bakalářského studia oboru Hudební pedagogika pro nejlepší učitele ZUŠ.</p>
<p>Dramatická výchova na Divadelní fakultě JAMU</p>	<p>Specifikem oboru je dlouholetá a komplexní práce studenta jednak na sobě samém, jednak ve spolupráci s dětmi na tvorbě dramatického díla.</p> <p>Velmi kvalitně zajištěna jak personálně, tak koncepčně metodická stránka přípravy studentů.</p> <p>Velmi dobrá ediční a vydavatelská činnost, včetně studijních materiálů.</p> <p>Velmi dobře funguje spolupráce s terénem.</p> <p>Velmi dobře funguje mezinárodní spolupráce.</p>	<p>Existují problémy v personálním zajištění pedagogických a psychologických předmětů.</p>	<p>Účelová pracovní skupina (po důkladném seznámení s detaily) doporučuje ponechat u kombinované formy délku studia 4 roky.</p> <p>Zlepšit personální zajištění pedagogických a psychologických předmětů.</p> <p>Postupně převádět studijní materiály do digitální podoby.</p>

<p>Výchovná dramatika neslyšících na Divadelní fakultě JAMU</p>	<p>Originální koncepce studia (ojedinělé studium v rámci ČR) i originální koncepce vyučovacích metod, včetně uplatnění tlumočnicka znakové řeči.</p> <p>Velmi dobrá spolupráce s dalšími fakultami v rámci ČR.</p> <p>Velmi dobře funguje mezinárodní spolupráce.</p>	<p>Problémy s dokumentací praktické části přípravy studentů.</p>	<p>Zavést pro každého studenta systematické evidování jeho odborného vývoje, např. formou portfolia.</p>
<p>Taneční pedagogika na Divadelní fakultě JAMU</p>	<p>Velmi kvalitně zajištěna jak personálně, tak koncepčně odborně metodická část přípravy studentů.</p> <p>Spektrum předmětů odpovídá cílům výuky i profilu absolventa.</p> <p>Velmi dobře funguje spolupráce s terénem.</p>	<p>Pojetí přijímacího řízení zastaralo.</p> <p>Existují problémy v personálním zajištění pedagogických a psychologických předmětů.</p> <p>Existují problémy s kvalitou, recentností a technickou kvalitou doporučovaných studijních materiálů.</p> <p>Problémy s dokumentací praktické části přípravy studentů.</p> <p>Má-li být studentovi po absolvování pedagogicko-psychologických, metodických předmětů a vyučovatelské praxe udělena pedagogická kvalifikace, mělo by být celé studium uzavřeno státní zkouškou z těchto předmětů.</p>	<p>Změnit koncepci přijímacího řízení, oslabit podíl zkušených faktografických znalostí.</p> <p>Zlepšit personálním zajištění pedagogických a psychologických předmětů.</p> <p>Doporučuje se zavést nový předmět „Výběr a rozbor hudební předlohy“.</p> <p>Zásadně inovovat studijní literaturu; důležité a stále používané starší texty převést do digitální podoby. Začít s přípravou vlastních nových studijních materiálů. Při tvorbě nových studijních materiálů spolupracovat v rámci ČR i se zahraničními odborníky.</p> <p>Zavést pro každého studenta systematické evidování jeho odborného vývoje, např. formou videozáznamů.</p> <p>Připravit návrh na soubornou státní zkoušku, jako podkladu pro udělení pedagogické kvalifikace.</p>

Závěry a doporučení

Na základě zjištěných skutečností AK **doporučuje**:

- 1) Iniciovat **obecnou diskusi** o novele autorského zákona. V dosavadním znění má autorský zákon závažné negativní dopady pro fungování **všech vysokých škol**, neboť znemožňuje pořizování kopií partitur a dalších notových materiálů dokonce i pro studijní účely
- 2) Po dvou letech zkontrolovat realizaci doporučených opatření u studijního programu Hudební umění - pedagogicko-psychologické disciplíny na Hudební fakultě AMU v Praze a studijního programu Hudební umění - pedagogicko-psychologické disciplíny na Hudební fakultě JAMU v Brně.
- 3) Zvážit, zda připravit k akreditaci tyto nové studijní obory: kombinovanou formu studia oboru Pedagogika tance určenou pro členy baletních souborů a učitele ZUŠ (Hudební fakulta AMU v Praze) a kombinovanou formu bakalářského studia oboru Hudební pedagogika pro nejlepší učitele ZUŠ (Hudební fakulta JAMU v Brně).
- 4) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace následujících studijních programů a jejich oborů:

Název studijního programu	Typ	Forma	St.d.	Název studijního oboru	Jaz.	Stanovisko AK
AMU v Praze						
Divadelní fakulta						
Dramatická umění	NMgr.	K	2	Dramatická výchova		A 6
Dramatická umění	NMgr.	P	3	Dramatická výchova	A	A 6
Dramatická umění	Bc.	K	4	Dramatická výchova		A 6
AMU v Praze						
Hudební fakulta						
Taneční umění	Bc.	P	3	Pedagogika tance		A 6
Taneční umění	NMgr.	P	2	Pedagogika tance		A 6
JAMU v Brně						
Divadelní fakulta						
Dramatická umění	Bc.	P	3	Dramatická výchova		A 4 AK požaduje předložit kontrolní zprávu o realizaci doporučení v říjnu 2008.
Dramatická umění	Bc.	P	3	Výchovná dramatika pro Neslyšící		A 6
Dramatická umění	NMgr.	P	2	Divadlo a výchova		A 4 AK požaduje předložit kontrolní zprávu o realizaci doporučení v říjnu 2008.
Dramatická umění	Dr.	P, K	3	Divadlo a výchova		A 4
Dramatická umění	Bc.	K	4	Dramatická výchova		A 4
Dramatická umění	NMgr.	K	3	Divadlo a výchova		A 4
Taneční umění	Mgr.	P, K	5	Taneční pedagogika		A 4